

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE: Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement: 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER: Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer: 3185.22

INHOUD:

Prof. L. FREDERICQ. — Een hervorming in den Staat.
 RECHTSPRAAK.
 Hof van Beroep Brussel. — 9e kamer. — 31 Januari 1934. — Misbruik van vertrouwen. — Bestanddelen. — Bewijslast.
 Handelsrechtbank St. Nikolaas. — 10 April 1934. — Leening. — Handel. — Geen termijn van terugbetaling. — Art. 1900 B. W.
 Handelsrechtbank Antwerpen. — 8e kamer. — 15 November 1933. — Failliet. — Voorafgaandelijke betaling. — Bekentenis van moeilijkheden. — Kennis der staking van betaling. — Benadeeling der schuldeisers. — Wedereischbaarheid van het bedrag.
 Handelsrechtbank Antwerpen. — 4e kamer. — 1 Maart 1934. — Zeerecht. — Avarij. — Waarschijnlijkheid. — Ten laste van aflader. —

Scheepskapitein. — Geen handelaar. — Aangestelde der rederij.
 Boetstraffelijke Rechtbank Antwerpen. — 8e kamer. — 13 Maart 1934. — Strafvordering. — Dagvaarding voor de Raadkamer. — Aangeteekend schrijven niet gestuurd op wettige woonst van betichte. — Nietigheid van het bevel. — Bevoegdheid van de Boetstraffelijke Rechtbank om daarover te oordelen.
 Werkrechtensraad St. Nikolaas. — Kamer van werklieden. — 16 Maart 1934. — Gezinsvergoedingen. — Last van broeders en zusters. — Uitzonderlijk karakter der wettelijke bepalingen.
 BESTUURLIJKE RECHTSPRAAK.
 Hulpgetijden verleend door den Gemeenteraad. — Onwettigheid. — Verbreking.
 WETGEVING.

EEN HERVORMING IN DEN STAAT

Van de kritieken die tegen het huidig parlementair stelsel worden uitgebracht, zijn er sommige waarvan zelfs de meest getrouwe aanhangers van het bestaande regime openlijk de gegrondheid moeten erkennen.

Wij wijzen slechts op twee gebreken, en onderzoeken of men die kan verhelpen zonder de grondwet in revolutionairen zin te wijzigen.

I. TEKORTKOMING IN ZAKE WETGEVING.

Een feit staat vast: het Parlement bezwijkt onder den last zijner taak. Geplaatst voor ontelbare en ingewikkelde vraagstukken, die zich vroeger niet voordeden, zijn de Wetgevende Kamers in de onmogelijkheid de noodige en vereischte besluiten te gepasten tijde uit te vaardigen. Hunne bedrijvigheid gaat te langzaam om het hoofd te kunnen bieden aan de veelvuldige noodwendigheden van de moeilijke oogenblikken welke wij doorworstelen. Het Staatsapparaat werkt te traag!

Om deze bewering te staven is het voldoende één voorbeeld aan te halen. Blijven wij even bij het handelsrecht: tal van wijzigingen aan bestaande wetten, alsook nieuwe schikkingen dringen zich op. De wetgeving op de beurzen en publieke fondsen moet herzien worden; het juridisch statuut der wisselagenten is nog niet vastgesteld; de exceptie van spel wacht op een definitieve regeling; de bescherming der minderheden in de vennootschappen op kapitaal (namelijk door beperking van het meervoudig stemrecht en het herinvoeren van de individuele rechtsvoorwaarden der aandeelhouders) zijn dringende maatregelen die niet langer zouden mogen uitgesteld worden.

Princiepief is men het er over eens, maar de tijd ontbreekt om de noodige wetsvoorstellen te onderzoeken en er over te stemmen! Het handelsrecht is slechts een der talrijke vertakkingen van de rechtswetenschap, en op alle gebied, zoowel van privaats als van publiek recht, is de toestand dezelfde.

Om in deze onbetwistbare tekortkoming van het Parlement te voorzien, bestaat een krachtig en doelmatig middel: de taak van de Kamers te verlichten door hun toe te laten een deel hunner bevoegdheid aan de uitvoerende macht toe te vertrouwen. Door delegatie zou de ministerraad zekere wetten of decreten uitvaardigen, m.a.w. het stelsel der volmachten, tot nu toe uitzonderlijk aangewend, zou constitutioneel toegepast worden.

Tweemaal reeds na den oorlog, kon het Parlement, overstelpt, onmogelijk tegen de gebeurtenissen op; overmand door de moeilijkheden die zich opstapelden, zag het zich

genoodzaakt aan de uitvoerende macht rechten toe te kennen, die niet binnen het kader der regelmatige grondwettelijke bevoegdheden schijnen te vallen.

De feiten zijn sterker geweest dan een juridische formule! Dan is het hoog tijd het regime aan de omstandigheden aan te passen, vooraleer een nieuwe crisis strenger maatregelen vergt. In het belang van het parlementarisme zelf moet een oplossing gevonden worden.

Het delegatie-stelsel kan nochtans niet worden doorgevoerd zonder wijziging van de grondwet. Waarom?

Het antwoord is duidelijk: «Alle machten gaan uit van de Natie» (art. 25). Welnu, de Natie heeft aan de wetgevende macht, namelijk aan den Koning, en aan de Wetgevende Kamers, de uitsluitende bevoegdheid toegekend om wetten te maken. Deze mogen die opdracht niet aan een derde overlaten, ook niet aan de ministers. De overdracht is alleen mogelijk mits de grondwet die toelating uitdrukkelijk geeft.

Is men het daarover eens, dan rijst dadelijk de vraag: hoe en in hoever past het dat de constitutie de delegatie zou toelaten? Een algemeene en onbeperkte volmacht is natuurlijk te verwerpen; voor het Parlement zou het gelijkstaan met een totale verzaking aan zijn rechten. Het heilmiddel ware erger dan de kwaal! Naar onze bescheiden mening, moeten de Kamers onvoorwaardelijk hun voorrecht behouden wat betreft de budgetaire aangelegenheden, en de uitvaardiging van wetten met een essentieel politiek karakter.

Het systeem der machtsverdracht of volmachten kan dan alleen een heilzaam en vruchtbaren invloed uitoefenen, wanneer de grondwet den omvang er van binnen vaste grenzen heeft bepaald.

Twee voorzorgen dienen genomen te worden.

1°) HET RECHT VAN DE UITVOERENDE MACHT WETTEN UIT TE VAARDIGEN MOET BEPERKT ZIJN.

De nieuwe uiteraard speciale bevoegdheid wordt alleen voorzien voor bepaalde gevallen, om te vermijden dat de voorgestelde formule de dictatuur zou verwekken of een vermomde dictatuur mogelijk maken.

Theoretisch is het dus wenschelijk dat de wetgevende macht der ministers zich enkel en alleen laat gelden voor de zaken in de grondwet limitatief opgesomd, op de wijze en binnen de strikt bepaalde perken door het grondpactum aangeduid. Practisch is die oplossing moeilijk te verwezenlijken: het is bijna onmo-

gelijk al de problemen te vermelden waarvan de technische of private aard belangrijker blijkt dan de politieke.

Om deze moeilijkheden te voorkomen, ligt de volgende oplossing bij de hand. De wetgevende Kamers is het steeds toegelaten hunne bevoegdheid aan de uitvoerende macht over te dragen, behoudens in de gevallen door de grondwet beperkend aangeduid. Deze quaesties moeten het uitsluitend monopolie van het Parlement blijven. Voor dergelijke zaken zou de delegatie tegen de constitutie indruischen (1).

Deze oplossing zou dit voordeel opleveren dat men in de toekomst niet zou gebonden zijn door een opsomming welke, practisch, al dadelijk te ruim of te eng zou blijken. Ze zou bovendien een geleidelijke aanpassing aan de omstandigheden veroorloven, zonder dat het noodig zij telkens de grondwet te wijzigen, en tevens al de voordeelen der lenige grondwettelijke charte vrijwaren.

2°) HET RECHT OM WETTEN UIT TE VAARDIGEN AAN DE UITVOERENDE MACHT TOEGEKEND, MOET AAN HET TOEZICHT DER RECHTERLIJKE MACHT ONDERWORPEN ZIJN. Deze laatste zou, krachtens de volmacht zelve, de bevoegdheid krijgen de grondwettelijkheid der decreetwetten te beoordeelen, zooals ze reeds beslist of de koninklijke besluiten al dan niet wettig zijn. De toekenning eener nieuwe bevoegdheid moet gepaard gaan met de inrichting van een nieuwe en wezenlijke controle. Een macht kan alleen dan behoorlijk worden uitgeoefend, wanneer iedere poging vanwege de overheid om deze buitengewone bevoegdheid te overschrijden, kan belet worden door een krachtige sanctie. Het is noodzakelijk dat de rechters kunnen weigeren een maatregel goed te keuren, die in strijd is met het pactum, dat de grondslag der staatsinrichting is. De toekenning dezer bevoegdheid zou de steeds mogelijke willekeur der ministers intoomen.

De rechters zouden natuurlijk niet de vernietiging eener decreet-wet kunnen uitspreken. Ze zouden alleen de toepassing er van kunnen verhinderen, wanneer de bewoordingen van het decreet onverenigbaar zijn met de grondwet, die boven alle andere wetten staat.

De rechtbanken moeten in staat gesteld worden te weigeren een maatregel mogelijk te maken waarbij het recht van de onderhorigen, verzekerd door het grondpactum, gekrenkt wordt. Zoolang wettelijke en uitvoerende macht, onafhankelijk en zelfstandig, binnen hun natuurlijke grenzen blijven, is de tusschenkomst van het gerecht bezwaarlijk te wettigen, en ons Verbrekingshof is steeds de meening toegedaan dat de beoordeeling van de grondwettelijkheid der wetten buiten zijn bevoegdheid valt. Op grond van het principe van de scheiding der machten, is het onlogisch dat de rechterlijke macht, oppermachtig binnen het haar eigen domein, aan het toezicht van een andere (uitvoerende) macht, eveneens soeverein binnen de perken harer bevoegdheid, zou onderworpen zijn.

Maar de toestand is heelemaal anders wanneer aan de ministers zekere bevoegdheden worden overgedragen die de Kamers en den Koning toebehooren. Het is redelijk dat deze uitbreiding van bevoegdheid, gepaard gaat met een overeenstemmende uitbreiding der opdracht der rechterlijke overheid, door aan het gerecht een scheidsrechterlijke zending toe te kennen.

De politieke geschiedenis bewijst afdoende dat zoo een zwakke uitvoerende macht schadelijk kan zijn, een te sterke regeering het niet minder is; het gerecht lijkt de beste regelaar om te beletten dat zij de grenzen van het nieuwe domein, dat de grondwet haar eventueel zou toekennen, zou te buiten gaan.

II. GEBREKKIGE VERVAARDIGING DER WETTEN:

Het systeem der beperkte en gecontroleerde delegatie, dat een veel snellere wettelijke tusschenkomst zou toelaten, zou tevens een middel zijn om, in zekere mate, een gebrek van het huidige regime te bestrijden, dat algemeen wordt aangeklaagd: de slechte vervaardiging der wetten.

De uitvoerende macht, voortaan geroepen tot het opmaken van sommige wetten, zou zich de medewerking moeten verzekeren van een of meer BESTENDIGE commissies, samengesteld uit een beperkt aantal juristen, waaraan men eventueel enkele technici zou toevoegen. De besprekingen in den schoot dezer commissies zouden heel wat vlugger gaan, en zeker meer vruchten afwerpen dan in het Parlement. Deze commissies, samengesteld uit beroepsmensen, op de hoogte van de techniek der wetten, zouden zoowel den grond als den vorm der besluitwetten of decreten voorbereiden, die de ministerraad, na een nieuw onderzoek, aan de koninklijke bekrachtiging zou onderwerpen.

Wetten maken is een gewichtig werk dat men slechts met goed gevolg volbrengt als men daartoe vereischte bekwaamheid bezit. Deze taak, waar de moeilijkheden en hindernissen in overvloed oprijzen — de wet dient klaar en toepasselijk te zijn en van zulken aard dat ze de eenheid der voorafgaande wetgeving onaangetast laat, — zou noodzakelijkerwijze moeten toevertrouwd worden aan specialisten, die zich geheel aan deze kiesche en moeilijke zending zouden wijden. Hoogere magistraten en ondervindingrijke juristen, tijdelijk uit hunne functie ontheven, lijken heelemaal geschikt voor de samenstelling dezer bijzondere commissies.

Een ding komt wel zonderling voor. De wetgever is de meening toegedaan dat de wet slechts terecht behoorlijk kan worden toegepast door specialisten, wier aanstelling allen waarborg oplevert (n.l. de magistraten); dat de uitlegging en het onderwijs der wet, een kiesche en moeilijke taak is en hij besliste dat de professoren in de rechten onder de juristen zouden worden uitgekozen. Hoe vreemd toch dat, wanneer het onderwijs en de toepassing der wet aan specialisten worden toevertrouwd, het opstellen er van — hetgeen veruit het belangrijkste is — overgelaten word aan personen die mogelijk weinig begrip hebben van de rechtspraktijk!

De vorming van een beperkt lichaam beroepswetgevers zou wel een onafwendbare noodzakelijkheid kunnen worden. Waarlijk bestendige-wetgevende commissies, zouden niet alleen een aanzienlijke verbetering der werkmethode aanbrenge, maar tevens een innige samenwerking verwezenlijken tusschen de ministers-politici, verantwoordelijk tegenover het Parlement, en de bevoegdheden, zetelend als technische raadgevers voor de vervaardiging van sommige wetten. Deze samenwerking zou aan een der redelijke eischen van de corporatisten, die het huidig parlementair stelsel aanvallen en bestrijden,

voldoening schenken; zij zou de machthebbers in staat stellen voordeel te halen uit de ontvinding en de kennis van bevoegde mensen, om een programma uit te werken, toegelaten door de politieke mogelijkheden, en overeenstemmend met de wenschen der openbare meening.

Een kleine groep ervaren, bedreven mensen, zou zeker heel wat meer en beter werk verrichten dan een aanzienlijke vergadering, waarin sommige moopiraters alleen belust zijn op hun persoonlijk succes!

Onlangs heeft men er nog aan herinnerd dat het Wetboek van Napoleon een meesterwerk is, omdat het de vrucht is van den arbeid van enkele juristen door een groot politicus geleid. Den 13n Augustus 1800 benoemde Napoleon een commissie van vier leden: het waren allen technici: Tronchet, voorzitter van het Hof van Cassatie, Bigot de Préameneu, regeeringscommissaris bij hetzelfde Hof, Portalis, regeeringscommissaris bij het Prijsgerecht, en Malleville, rechter bij het

Hof van Cassatie. Na vier maanden was hun ontwerp klaar, en de code die ze hadden opgesteld, was een voorbeeld van eenheid, methode, de juiste uitdrukking van klare gedachten.

Dichter bij ons, in 1922, toen het Russisch burgerlijk wetboek werd opgesteld, na de ontbinding der interdepartementen-commissie, werd het werk toevertrouwd niet aan een Sovjet, maar aan twee juristen! Na twee maanden was het ontwerp gereed, en werd het aangenomen door het Centraal uitvoerend comitee, mits enkele onbeduidende wijzigingen!

Prof. L. FREDERICQ.

(1) Om te beletten dat het Parlement de uitoefening van de delegatie zou verhinderen om politieke redenen, zou misschien kunnen voorzien worden dat de Wetgevende macht de delegatie niet zou kunnen weigeren, telkens wanneer zij door de uitvoerende macht wordt aangevraagd, tenzij die weigering gestaafd werd door, b.v. 2/3 der stemmen.

door alle middelen van bewijs overeenkomstig het bewijs in strafzaken wat betreft de verduistering, de verspillen, het bedrieglijk opzet van den dader, het bestaan en het bedrag van de schade;

Aangezien de burgerlijke partij doet gelden dat betichte erkend heeft dat hij de som van 109905,91 fr., haar toebehorende heeft ontvangen;

Aangezien betwist feit de gevolgtrekking niet toelaat die de burgerlijke partij er uit wil afleiden, daar betichte beweert die som aan de leden van de Kotka Natie te hebben uitgedeeld en feitelijk die uitdeeling bewezen is tot een bedrag van 62.962 fr. en voor het overige waarschijnlijk blijkt;

Aangezien het bewijs van de bedrieglijke verduistering of verspillen door geene andere rechtsmiddelen bijgebracht wordt, derhalve betichting A. niet bewezen is gebleven;

Wat betreft de betichting B.:

Aangezien de betichting bewezen is

Aangezien tevergeefs betichte inroep dat hij van de burgerlijke partij de toelating had bekomen om de in de betichting aangegeven sommen in zijn boekhouding niet op te nemen, immers betichte wist heel goed dat door die vervalsching de rechten van derden en ook die van den fiscus konden geschaad worden, trouwens beoogde dit resultaat;

Aangezien de betichte tot heden nooit verwezen werd wegens wanbedrijf of misdaad en dat het toepassen van een genadigheidsmaatregel zou laten verhoppen dat hij zich verbeterde zal;

Wat de eisch betreft van burgerlijke partij: Aangezien die eisch ongegrond is voor zover hij gestaafd is op de feiten in de betichting A. vermeld;

Aangezien de burgerlijke partij niet bewijst dat eenig nadeel haar toegebracht is geweest door de valsheid in schriftten door betichte gepleegd;

Om deze redens,

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak, gelet op artikelen 40, 47, 80, 193 196, 214 van het strafwetboek, 104 van het Wetboek van strafvordering, I der wet van 27 December 1928, 1, 2, 4, 5 en 7 der Wet van 27 Juli 1811, wetsbepalingen aangeduid door den Heer Voorzitter;

Doet het vonnis waarvan beroep te niet doch voor zoover alleen de eerste rechter betichting B. niet bewezen heeft verklaard, betichte buiten zaak heeft gesteld zonder kosten en de burgerlijke partij heeft verwezen in de kosten jegens de openbare partij;

Dienaangaande verbeterende; Veroordeelt betichte, met eenparige stemmen, tot een maand gevangenis en dertig frank geldboete, gebracht op 210 frank, vervangbaar, bij gebrek aan betaling binnen den wettelijke tijd door een gevangenisstraf van tien dagen;

Verwijst hem in de kosten van de publieke vordering zoowel in die van eersten als in die gevallen op het hoger beroep, beloopende in 't geheel 1.608 frank;

En aangezien de kosten van beide aanleggen 300 frank overtreffen, zegt dat ze invorderbaar zullen wezen bij middel van lijfswang bepaalt den duur van deze op vijftien dagen;

Beveelt bij toelating van artikel 9 der wet van 31 Mei 1888 dat de uitvoering van het arrest, uitgenomen wat de kosten der publieke vordering, den lijfswang alsook de burgerlijke vordering betreft, opgeschort blijven zal indien betichte gedurende een termijn van drie jaar geene nieuwe veroordeeling ondergaat wegens misdaad of wanbedrijf;

Ontslaat de burgerlijke partij van de veroordeeling tot de kosten ten opzichte van de openbare partij;

Bevestigt de overige beschikkingen van het vonnis waarvan beroep zoowel op burgerlijk als op strafrechtelijk gebied.

HANDELSRECHTBANK VAN ST. NIKLAAS

10 APRIL 1934

Referendaris: M. L. Thuybaert.
Pleiter: Mter De Cleene.

LEENING. — HANDEL. — GEEN TERMIJN VAN TERUGBETALING. — ART. 1900 B. W.

Wanneer er geen termijn voor de terugbetaling eener leening bepaald werd, kan de rechter naar gelang de omstandigheden een uitstel vergunnen.

In handelszaken moet in dergelijke omstandigheden verondersteld worden, dat ondanks de afwezigheid van een uitdrukkelijk beding, de geldschietter accoord was om aan den ontleener de gelegenheid te geven uit de leening al het voordeel te trekken, hetwelk partijen op het oog hadden bij het afsluiten der overeenkomst.

Behiels t/ Van Renterghem.

Gezien de dagvaarding van 16 Maart 1934, geregistreerd;

Aangezien de vraag strekt ten einde geëdage « zich te zien en hooren verwijzen om aan den aanlegger te betalen, voor de redenen vermeld in de dagvaarding, de som van 10.000 frank met de conventionele rente aan 6 t.h. 's jaars, te rekenen van 1 Augustus 1932, alsmede de gerechtelijke instrenten en de proceskosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of hooger beroep en zonder borgtocht »;

Aangezien wat de hoofdsom betreft, verweerder de schuld erkent, doch uitstel van betaling verzoekt;

dat, aangaande de instrenten, verweerder doet opmerken, zonder hierin door aanlegger te worden tegengesproken, dat de conventionele instrenten regelmatig door hem betaald werden, behalve de zes laatst vervallen maanden, ten beloope van fr. 300, welk bedrag hij niet betaalde om reden hij zelf fr. 375 moet ontvangen van den aanlegger;

Aangezien 't vaststaat, dat in dato 1 Augustus 1932, de aanlegger eene som van 10.000 frank leende aan verweerder, mits betaling door dezen laatste van eene jaarlijksche rente van 6 t.h.;

dat geen tijd werd bepaald voor de terugbetaling van het ontleende kapitaal;

Aangezien het Burgerlijk Wetboek, artikel 1900, beschikt: « wanneer er geen termijn voor de terugbetaling bepaald werd, de rechter aan den ontleener, naar gelang de omstandigheden, een uitstel kan vergunnen »;

Aangezien het niet kan betwist worden dat wanneer de aanlegger, in Augustus 1932, de leening van 10.000 frank toestond, hij wist dat dit kapitaal bestemd was om in de handelszaken van verweerder te worden aangewend;

Aangezien eene op heden gevestigde Rechtspraak beslist, dat, in dergelijke omstandigheden, moet verondersteld worden dat, ondanks de afwezigheid van een uitdrukkelijk beding, de geldschietter accoord was om aan den ontleener de gelegenheid te geven uit de leening al 't voordeel te trekken hetwelk partijen op het oog hadden bij het afsluiten der overeenkomst. (Hand. Gent, 20 Nov. 1922 en 1 Dec. 1925; Ber. Gent 20 Okt. 1926; J. C. Fl. 1925, n° 4519; 1926, n° 4630 en 4695);

dat bijaldien zulke rechtspraak werd gehuldigd in een tijdperk van economische welvaart, deze nog ruimer toepassing verdient in de huidige moeilijke tijdsomstandigheden;

dat rekening houdend met het bedrag van het ontleende kapitaal en met de moeilijkheden, welke de ontleener zou ondervinden om dit bedrag te gelde te maken, het noodig blijkt een vrij aanzienlijk termijn voor de terugbetaling toe te staan;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt voor recht dat, mits stipte nakoming door verweerder van de conventionele verbintenissen, het ter leen gegeven kapitaal niet zal eischbaar zijn vóór 1 Augustus 1935; dienvolgens, verklaart de vraag hie et nunc niet-ontvankelijk, ontzegt eischer zijn vordering en verwijst hem in de kosten.

HANDELSRECHTBANK VAN ANTWERPEN

8e KAMER — 15 NOVEMBER 1933

Pleiters: MM. Frans Wildiers en Elias (Gent).

FAILLIET. — VOORAFGAANDELIJKE BETALING. — BEKENTENIS VAN MOEILIKHEDEN. — KENNIS DER STAKING VAN BETALING. — BENADEELING DER SCHULDEISCHERS. — WEDEREISCHBAARHEID VAN HET BEDRAG.

Wanneer een schuldeischer betaling ontvangt van zijn schuldenaar en kennis heeft van de staking der betalingen, moet deze betaling als de andere schuldeischers benadeelend, aanzien worden en moet dit bedrag in den boedel wedergebracht worden.

Curator Onésiphore Laga t/ Walter Lampaert.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 14 Maart 1933 strekkend tot wederinbrengst in den boedel van eene som van 1.470,— fr.; Aangezien de staking der betaling van den

gefaillieerde op 23 Oogst 1932 bepaald geweest is;

Aangezien verweerder bekend het kwestieuze bedrag ontvangen te hebben in verschillende betalingen tusschen 28 Oogst en 10 October 1932;

Aangezien verweerder niet ontkent op 23 Oogst 1932 verwittigd geweest te zijn door den gefaillieerde dat deze zich in de onmogelijkheid bevond zijne schuldeischers te voldoen anders dan met maandelijksche afkortingen van 10 t.h.;

Aangezien de aanvraag van zulken langdurigen uitstel bezwaarlijk kan aanzien worden als zijnde slechts eene bekentenis van kortstondige moeilijkheden;

Aangezien aanlegger op het oogenblik dat hij betaling ontving zich dus bewust was dat gefaillieerde zijne betalingen gestaakt had;

Aangezien niet betwist wordt dat andere schuldeischers geen betaling ontvingen;

Dat de betalingen aan aanlegger gedaan de massa der schuldeischers benadeeld heeft;

Aangezien artikel 446 van het Wetboek van Koophandel geene andere voorwaarden vereischt om de Rechtbank toe te laten de kwestieuze betalingen te vernietigen;

dat de bescherming van de gelijkheid tusschen de schuldeischers zulks vereischt;

Om deze redenen:

Gelet op het eenig artikel lid VII der wet van 25 October 1919, verwijst de Rechtbank verweerder aan aanlegger qualitate qua te betalen de som van duizend vier honderd en zeventig frank (frank 1.470,—) met de rechterlijke instrenten en de kosten des gedings; Beveelt dat verweerder in het gewoon passief zal opgenomen worden voor een bedrag (frank 1.470,—);

Verklaart, behoudens de kosten, het vonnis uitvoerbaar niettegenstaande beroep mits zekerheidsstelling.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

4e KAMER. 1 MAART 1934.

Referendaris: M. Verbraeck.

Pleiters: Mers Van Doosselaere en Winkelmolen, loco, A. Franck.

ZEERECHT. — AVARIJ. — WAARSCHIJNLIJKEID. — TEN LASTE VAN AFLADER. — SCHEEPSKAPITEIN. — GEEN HANDELAAR. — AANGESTELDE DER REEDERIJ.

Wanneer avarij aan de te vervoeren goederen te voorzien is en onvermijdelijk zelfs in geval de noodige zorgen aan besteed worden, moet de er uit voortvloeiende schade ten laste van den afliader gelegd worden die deze schade als een risico van het vervoer moet aanzien.

De scheepskapitein welke geen aandeel bezit in den eigendom van het door hem gevoerde schip, noch in de uitbating is geïnteresseerd, is slechts een aangestelde der rederij en als dusdanig geen handelaar noch lasthebber der rederij.

P. B. R. t/ N. Mij Compagnie Maritime Belge en Kapitein Joossens.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 6 Mei 1933 strekkend tot betaling van 24.235,55 frank, schadevergoeding wegens avarij aan drie partijen leder te Antwerpen aangekomen per s.s. « PERSIER », toebehorend aan de Compagnie Maritime Belge en gevoerd door kapitein Joossens, eisch in den loop des gedings door aanlegger geschat op meer dan 5.000 frank voor elke partij koopwaar en tegenover elke verweerder;

Gezien het verslag opgemaakt door deskundigen Osterrieth, Baneaux en Mertens;

Aangezien de Compagnie Maritime Belge een tegeneisch ingdelend heeft ten beloope van 1.765 frank, zijnde de helft van expertise kosten;

Aangezien de oorspronkelijke eisch strekt tot hoofdelijke verwijzing van beide verweerdens of tot verwijzing van den eenen bij gebrek aan den andere;

dat hieruit moet afgeleid worden dat kapitein Joossens in recht betrokken wordt in eigen naam en niet in zijne hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordiger van zijne rederij;

Aangezien een scheepskapitein welke geen aandeel bezit in den eigendom van het door hem gevoerde schip, noch in de uitbating van hetzelfde, de aangestelde van de rederij, doch zelf geen handelaar is, en noch als lasthebber van zijne rederij noch in eigen naam handelsdaden stelt;

dat noch de wet van 15 Maart 1932 noch eene andere toelaat in een geval zooals het onderhavige iemand die geen handelaar is met een handelaar voor de Rechtbank van Koophandel te betrekken;

Aangezien de exceptie van onbevoegdheid uit rede van het onderwerp door de Rechtbank van ambtswege moet opgeworpen worden (Wetboek van rechtspleging in burgerlijke zaken art. 424);

Aangezien uit het voormeld verslag blijkt dat bij 't lossen III vellen witte schimmelvleken vertoonden veroorzaakt door onvermijdelijke damp in het ruim verwekt door verhitting tijdens 52 dagen reis, van lijnzaad en zemelen

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e KAMER, 31 JANUARI 1934

Voorzitter M. Convent
Raadsheeren: MM. De Landtsheer en Simon
Advocaat-Generaal: M. L. Laperre.
Pleiters: Mers Percy, Van Rompaey

MISBRUIK VAN VERTROUWEN. — BESTANDELEN. — BEWIJSLAST.

Het misdrijf van misbruik van vertrouwen veronderstelt het bestaan eener overeenkomst op grond waarvan de zaak aan betichte werd overhandigd en het bedrieglijk veranderen van den bezitstitel.

Op. Min. en K. W. t/D.

Beticht van te Antwerpen, kantoor Antwerpen, of elders in het arrondissement, in den loop van de drie laatste jaren, vóór den 17en April 1931;

A. misbruik van vertrouwen ten nadeele der Kotka Natie,

B. valsheid in geschriften en gebruik er van om met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, valsheid in handelsgeschriften gepleegd te hebben, hetzij door overeenkomsten, schikkingen, verbintenissen of ontlasteringen van schuld valschelijk op te maken of door ze achteraf in de akten in te voegen, hetzij door toevoeging of vervalsching van bedingen, van verklaringen of van feiten welke deze akten tot doel hadden op te nemen en vast te stellen, met op 20 October 1930 een staat der kas van de Kotka Natie, wier schatbewaarder hij geweest was, op te stellen om te dienen voor overname der kas, staat waarin hij niet begrepen heeft bedragen van 7 facturen voor een totaal van 109.905 frank 91, welke som door hem verduisterd werd en met bedrieglijk opzet of met het oogmerk van te schaden gebruik te hebben gemaakt van deze valsche stukken wetende dat ze valsche waren;

Gezien de beroepen ingediend op 17 Mei 1933 door de burgerlijke partij en op 18 dito door het Openbaar Ministerie, tegen het vonnis uitgesproken (door 3 rechters) den 12 Mei 1933 door de Rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Antwerpen, dewelke, rechtdoende in boetschraffelijke zaken, de betichtingen niet bewezen verklaart, den betichte vrij spreekt en hem ontslaat van de vervolging zonder kosten;

Wijst de vraag der burgerlijke partij af en veroordeelt deze laatste tot de kosten van het proces, deze jegens de openbare partij beloopende in het geheel op de som van 1.556 frank 99 centiem;

Gehoord het verslag uitgebracht door den heer Simon, Raadsheer;

Gehoord de burgerlijke partij in hare middelen, ontwikkeld door Meester Percy, advocaat;

Gezien hare besluiten;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord den betichte in zijne verdediging, voorgedragen door Meester Van Rompaey, advocaat;

Aangezien de beroepen regelmatig zijn;

Wat betreft A.;

Aangezien in een vordering tot straf wegens misbruik van vertrouwen het volgende dient bewezen:

1° het bestaan van de overeenkomst op grond waarvan de zaak aan betichte werd overhandigd;

2° het bedrieglijk veranderen van den bezitstitel, m.a.w. het bedrieglijk veranderen van het onzeker bezit animo domini door een daad, die hetzij een verduistering, hetzij een verspillen is van de overhandigde zaak;

Aangezien dit bewijs moet ingeleverd worden door het Openbaar Ministerie en de burgerlijke partij volgens de regelen van het burgerlijk recht, wat betreft het bestaan van de overeenkomst indien deze wordt betwist;

welke in de nabijheid van het leder gestuwd geweest waren;

Aangezien de deskundigen verklaren dat in het ruim waarin het leder ingeslagen geweest was de koopwaren behoorlijk gestuwd werden;

dat de verluchtigings inrichtingen van het schip voldoende waren en behoorlijk onder de reis aangewend werden;

dat de kapitein voor hoogerbedoelde koopwaren als eene goede huisvader zorg heeft gedragen;

Aangezien lijnwaad en zemelen geene koopwaren zijn die uitteraard wegens overvloedige verhitting gevaar opleveren voor de in hunne nabijheid gestuwde goederen;

dat de aflader wiens goederen geen geheel ruim vullen zich er aan moet verwachten dat er in hetzelfde ruim nog andere zullen gestuwd worden, en in onderhavig geval, dat tijdens de langdurige reis welke over den evenaar liep het het ontstaan van ruimdamp in weerwil van verluchting niet uitgesloten was;

dat in deze omstandigheden de mogelijkheid van avarij door ruimdamp een risico was aan zulk vervoer verbonden dat redelijkerwijze de aflader moet beschouwd worden op zich genomen, en dien volgens op den in zijne rechten en verplichtingen tredende bestemming gelegd te hebben;

Aangezien een tegengestelde opvatting der vervoerovereenkomst voor gevolg zou hebben het vervoer over zee in zulke mate te belemmeren dat het in menige gevallen onmogelijk zou worden;

Aangezien uit het verslag blijkt dat de verwekte ruimdamp normaal geweest is;

dat de daardoor ontstane avarij dus in het vooruitzicht der afladers moest komen;

Aangezien de tegeneisch als gegrond voorkomt;

dat het ongegrond voorbehoud door aanlegger voor het ontvangen der goederen gemaakt de reederij verplicht heeft zich uitgaven te getroosten ten einde het op haar wegend vermoeden van verantwoordelijkheid omver te werpen;

dat het dus maar billijk is dat haar deze uitgaven vergoed worden, doch vermits het deskundig onderzoek niet alleen de goederen van aanlegger betrof die uit 5001 vellen bestond maar ook nog 3 partijen onderscheidelijk van 996, 2000 en 1000 vellen aan andere bestemmingen toekomend, het aandeel ten laste van aanlegger op de helft der expertisekosten wier bedrag niet betwist wordt 3.530 frank geweest te zijn moet bepaald worden;

Om deze redenen :

akte verleend aan aanlegger van zijne schatting van het geding en aan de Compagnie Maritime Belge van haren tegeneisch;

verklaart de Rechtbank zich onbevoegd tegenover kapitein Joossens;

Verklaart den eisch tegen de Compagnie Maritime Belge ongegrond, wijst aanlegger ervan af;

Recht doende op den tegeneisch, verwijst aanlegger aan de Compagnie Maritime Belge te betalen hoofdens schadevergoeding de som van 1.765 frank;

Verwijst aanlegger in al de gerechtskosten en verklaart het vonnis uitvoerbaar met uitzondering van de kosten, niettegenstaande beroep mits zekerheidstelling.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e KAMER. — 13 MAART 1934.

Voorzitter : M. de Baer, Rechter.
Rechters : MM. Verstraete en Van Mieghem.
Openbaar Ministerie : M. Van Hille.
Pleier : Mter Wildiers.

STRAFVORDERING.— DAGVAARDING VOOR DE RAADKAMER. — AANGETEKENDE SCHRIJVEN NIET GESTUURD OP WETTIGE WOONST VAN BETICHTE. — NIETIGHEID VAN HET BEVEL. — BEVOEGDHEID VAN DE BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK OM DAAROVER TE OORDEELEN.

De juridictie ten gronde mag over de nietigheden der beslissingen der onderzoekjuridicties niet oordeelen. Zij is daartoe onbevoegd.

O. M. t/ S. B

De Heer Substituut Van Hille heeft de volgende schriftelijke vorderingen genomen:

- 1) in feite (zonder belang);
- 2) dat derhalve de Rechtbank, juridictie ten gronde, niet te oordeelen heeft over de handwijze of de beslissingen van de Raadkamer, juridictie van onderzoek (Brussel, 7 Mei 1931 R.D.P. 870; Cass. 26 Maart 1923 Pas. 28 1 252; 30 November 1921 Pas. 1921.1.153; 15 Januari 1917 Pas. 1917.1.371; 3 April 1916 Pas. 15 16.1.363; 20 Maart 1916 Pas. 15-16.1.305; 26 Oktober 1910 Pas. 1910.1.453; 27 December 1909 Pas. 1910.1.51).

Redenen waarom;

de ondergeteekende Procureur des Konings vordert de Rechtbank over te gaan tot de be-

handeling der zaak ten gronde zonder inachtneming der opwerping van betichte;

VONNIS.

Aangezien de Raadkamer onder toezicht staat van de Kamer van inbeschuldigingstelling en dat daarna al de incidenten betreffende het vooronderzoek en de uitvoering der daden van rechtspleging voor de Raadkamer uitsluitend tot de bevoegdheid van de Kamers van Inbeschuldigingstelling behoren.

Dat daaruit spruit dat onderzoeksgerechten en vonnisgerechten gansch onafhankelijk zijn, en dat een vonnisgerecht niet bevoegd is om een bevel van de Raadkamer te vernietigen.

(Cass. 30.XI.1920 Pas. 1921. blz. 153. Brussel II.XII.1912. Pand. pér. 1913 bl. 812 Cass. 21.XII.1922. Rev. drt. Pén. 1923 bl. 133. Cass. 29.X.1923. Rev. drt. Pén. 1923 bl. 107).

Aangezien zoolang het bevel van verzending niet regelmatig vernietigd is, het al de nietigheden van het vooronderzoek dekt.

(Cor. Brussel 7.V.1931. Rev. Drt. Pén. 1931 bl. 870).

(Braas Instr. Crim. bl. 186).

Om deze beweegredenen.

Rechtdoende bij tegenspraak.

Verklaart de Rechtbank zich onbevoegd om over de door betichte opgeworpen nietigheid te oordeelen en beveelt dat er zal overgegaan worden tot de behandeling der zaak ten gronde.

WERKRECHTERSRAAD VAN ST. NIKLAAS

KAMER VOOR WERKLIEDEN - 16 MAART 1934

Voorzitter : M. G. Heynderickx.
Rechtskundig Bijzitter : M. Van Gerven.
Pleiters : MM. Van Haelst en Storms (Brussel).

GEZINSVERGOEDINGEN. — LAST VAN BROEDERS EN ZUSTERS. — UITZONDERLIJK KARAKTER DER WETTELIJKE BEPALINGEN.

De wet van 4 Oogst 1930 bepaalt niet uitdrukkelijk dat de last der jongere broeders of zusters werkelijk moet wegen op de ouderen. Deze hoeven dus dezen toestand niet te bewijzen.

Dias Edward t/ Nationale Verrekenkas van Gezinsvergoedingen.

Gezien de dagvaarding van 20 Mei 1933; Aangezien de vraag strekt tot betaling van gezinsvergoedingen door de wet van 4 Oogst 1930 voorzien en namelijk steunt op bepaling van artikel 22 dezer wet;

Gezien verweerster aanvoert dat volgens voornoemd artikel de jongere broeders en zusters werkelijk en bepaald ten laste van den werknemer, die gezinsvergoeding bekamt, moeten zijn;

Gezien echter het gemeen recht geen bepaling bevat dat broeders en zusters ten laste van broeder of zuster kunnen gelegd worden;

Dat een nieuwe wetsbepaling die van het gemeen recht afwijkt nooit uitleggend maar gestreng moet toegepast worden;

Dat deze wet van 4 Oogst 1930 artikel 22 niet uitdrukkelijk vermeldt, dat de last der jongere werkelijk op oudere broeder of zuster dient te wegen;

Dat dienvolgens de bewering van verweerster ongegrond is en aanlegger in casu dus niet hoeft te bewijzen dat de jongere zusters werkelijk ten laste der ouders zijn;

Gezien aanlegger zijn oorspronkelijke eisch van 75,— fr. per maand vermindert op 35,— franken;

Dat twaalf maanden achterstallige vergoedingen worden gevorderd aan 35,— fr. per maand, zijnde een totaal bedrag van 420,— franken;

Dat deze eisch gegrond en regelmatig is;

Om deze redenen :

De Werkrechttersraad, Kamer voor Werklieden, beslissende tegensprakelijk en in eerste aanleg, alle verdere beslitselen verwerpende, verleent akte aan aanlegger dat hij zijn oorspronkelijke eisch van 75,— franken vermindert tot 35,— franken per maand en aan verweerder dat deze het geding op meer dan 400,— franken schat ten aanzien van bevoegdheid en aanleg; veroordeelt verweerster om aan aanlegger te betalen de som van 420,— franken met de rechterlijke intresten en de gedingkosten, bedragende voor alsdan de som van 45,50 franken. Verleent het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

VERBETERING

In den tekst der beweegredenen van het vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, afgedrukt in nr 30 kol. 596 en 597 van het R. W., is een zinsnede weggevallen. Dit alinea moet gelezen worden:

Overwegende dat deze vermeldingen van authentieke akte geloof verdienen tot de betichting van valsheid toe; dat bij gebreke van een betichting wegens valsheid, door de eischers niet kan beweerd worden om welke redenen ook; dat Reyniers haar testament niet gedictieerd heeft.

Bestuurlijke rechtspraak

HULPGELDEN VERLEEND DOOR DEN GEMEENTERAAD. — ONWETTIGHEID. — VERBREKING.

De gemeente mag aan behoeftigen niet het recht op een maandelijksch hulpgeld toekennen. Door dit te doen treedt zij buiten hare bevoegdheid en komt ze binnen de bevoegdheid van de Commissie van Onderstand.

Koninklijk Besluit van 13 December 1932.
Gemeente Harzé.

Gezien het besluit dd. 6 September 1932, waarbij de gemeenteraad van Harzé beslist, dat, met ingang van 30 Mei 1932, datum van het overlijden van haar echtgenoot, aan de weduwe Dubart, geboren Maria Renard, een maandelijksch hulpgeld van 400 fr. zal worden verleend en het besluit dd. 20 October 1932, waarbij dezelfde raad het schepencollege belast met de uitbetaling van bedoeld hulpgeld;

Gezien het besluit dd. 5 November 1932 van den heer Gouverneur van de provincie Luik, waarbij de tenuitvoerlegging van de bedoelde besluiten wordt geschorst, alsmede het besluit dd. 7 November 1932 van de bestendige deputatie van den provincialen raad van Luik, waarbij de schorsing wordt behouden;

Aangezien de gronden van de schorsing den aan den gemeenteraad van Harzé werden medegedeeld;

Aangezien overeenkomstig de artikelen 1 en 66, eerste lid der wet van 10 Maart 1925 tot regeling van den openbaren onderstand de commissiën van onderstand tot zending hebben de behoeftigen te ondersteunen en het, overeenkomstig het tweede lid van artikel 66, aan deze commissiën behoort over het verleen van de onderstandsmiddelen te beslissen;

Aangezien dus de gemeenteraad van Harzé, waar hij de hoogergemelde besluiten genomen heeft, op de bevoegdheid van de commissie van onderstand inbreuk heeft gemaakt en deze besluiten derhalve onwettelijk zijn;

Gelet op de hoogervermelde bepalingen alsmede op de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet;

On voorstel van Onzen Minister van Justitie, Wij hebben besloten en Wij besluiten : Eenig artikel. — De hoogerbedoelde besluiten dd. 6 September en 20 October 1932 van den gemeenteraad van Harzé zijn nietig verklaard.

Van deze nietigverklaring moet in het register voor raadsbesluiten, op den kant van het nietig verklaard besluit, melding worden gemaakt.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit. Gegeven te Brussel, den 13 Dec. 1932.

Wetgeving

WETSONTWERP BETREFFENDE DE BEVOEGDHEDEN VAN DE VOORZITTERS DER RECHTBANKEN

MEMORIE VAN TOELICHTING

Mevrouw, Mijne Heeren,

Op 8 Maart 1928, heb ik in de Kamer der Volksvertegenwoordigers een wetsontwerp ter tafel gelegd betreffende de bevoegdheden van de voorzitters der rechtbanken, dat vervallen is tengevolge van de ontbinding der Kamers.

Ik heb de eer dat ontwerp andermaal aan het Parlement ter bespreking voor te leggen. Voor de verantwoording er van verwijs ik naar de memorie van toelichting, die er aan toegevoegd was en die ik hier laat volgen.

De Minister van Justitie,
P.-E. JANSON.

* * *

Mevrouw, Mijne Heeren,

De Regeering heeft de eer U een wetsontwerp voor te leggen waarbij de bevoegdheid van de voorzitters der rechtbanken uitgebreid wordt. Het betreft de rechtspleging in kortgeding en de rechtspleging op verzoekschrift. De tekst van het ontwerp werd opgemaakt door het Bestendig Comité van den Raad voor Wetgeving. Om het ontwerp te wettigen, om de strekking en betekenis er van nader te omschrijven, kan ik niet beter doen dan te verwijzen naar de hierbijgevoegde, volledige en gezaghebbende toelichting van het Bestendig Comité.

Dit wetsontwerp en het wetsontwerp betreffende het conservatoir beslag en de gedwongen tenuitvoerlegging, dat ik terzelfdertijd ter tafel leg, regelen de zaken behandeld in het wetsvoorstel betreffende de rechtspleging op verzoekschrift en in zake van beslag (bescheid nr 233 van 9 Juni 1927 van de Kamer der Volksvertegenwoordigers).

De Minister van Justitie,
P.-E. JANSON.

NOTA VAN HET BESTENDIG COMITEIT VAN DEN RAAD VOOR WETGEVING A. BEVELSCHRIFTEN IN KORT GEDING.

Het is vooral door het uitbreiden van de bevoegdheid van den rechter in kort geding dat het Bestendig Comité de leemten van de huidige wetgeving heeft willen aanvullen.

Bij de artikelen 11 en 12bis der wet van 25 Maart 1876 betreffende de bevoegdheid in burgerlijke zaken, 806 tot 811 van het Wetboek van burgerlijke

rechtsvordering, heeft de wetgever een zeer snelle rechtspleging ingericht, waardoor het mogelijk wordt in spoedeisende gevallen, na enkele dagen reeds en zoo noodig na enkele uren voorloopige maatregelen te bekomen, tot het vrijwaren en waarborgen van bedreigde rechten. Die maatregelen worden uitgevaardigd «zonder nadeel aan de zaken ten principale», d.w.z. dat de beslissingen van den voorzitter der rechtbank, rechter in kort geding, daar zij niet voorzien zijn van de kracht van gewijsde, zich aan den gewonen rechter d.i. aan de rechtbank of aan het Hof van beroep niet opdringen. Zij zijn slechts van voorloopigen aard en de gewone rechter is niet verplicht ze te eerbiedigen of te handhaven, indien hij oordeelt dat zij nutteloos of ongewenscht zijn.

De rechter in kort geding is, over het algemeen, dan ook zeer onzichtig bij het verleenen zijner bevelschriften, uit vrees dat hij de vrij onduidelijke grenzen van zijn bevoegdheid zou kunnen te buiten gaan. Zoo gebeurt het, dat uiterst nuttige en doeltreffende maatregelen buiten zijn bevoegdheid schijnen te zijn, tot groot nadeel van de pleiters en van hun rechten, zooals b.v. de benoeming van sequesters, onderzoekingen door deskundigen tot het vaststellen en schatten van schade, waarvan het bewijs kan vergaan, het hooren van getuigen die in doodsgevaar verkeerden of op het punt zijn een verre reis te ondernemen, enz.

Artikel 1 heeft ten doel allen twijfel op te heffen omtrent het recht van den rechter in kort geding om, in spoedeisende gevallen, die maatregelen voor te schrijven, met dien verstande dat dit geschiedt zonder nadeel aan de zaak ten principale en dat de rechtbank bij dewelke de zaak zelf aanhangig is gemaakt, de genomen maatregelen slechts zal in acht nemen in zoover hij het gepast acht.

B. BEVELSCHRIFTEN OP VERZOEK.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg doet thans uitspraak zonder tegenspraak en op gewoon verzoekschrift van de betrokken partij, in de bij de wet bepaalde gevallen en krachtens de bepalingen die in het Wetboek van rechtsvordering en in de bijzondere wetten verspreid liggen. Die bevoegdheid mag niet uitgebreid worden tot gevallen of tot maatregelen die door de wet niet uitdrukkelijk werden voorzien.

Een uitbreiding van de bevoegdheid van den voorzitter tot andere dringende maatregelen komt wenschelijk voor en strookt ten andere met de eischen van de praktijk. Aldus heeft men zich in Frankrijk kunnen steunen op de bij artikel 54 van het decreet van 30 Maart 1808 ingevoegde woorden «ou autres mesures urgentes» om den voorzitter er toe te machtigen, in spoedeisende gevallen, alle welkdanige maatregelen te treffen die de wet niet voorziet, en wel in alle zaken. Het is voorgekomen dat voorzitters die bevoegdheid op een zeer onverwachte wijze uitoefenen, er een vrije en onbeperkte macht in gingen putten en bijvoorbeeld op verzoekschrift gelasten het overspel, den terugkeer van de gehuwde vrouw in het echtelijke woning te constateeren, enz.

De Belgische rechtspraak heeft er zich wijselijk van onthouden aan het decreet van 30 Maart 1808 een zoo gewaagde toepassing te geven. Maar de noodzakelijkheid om de bevoegdheid van den voorzitter uit te breiden, is er des te dringender door gebleken.

De wetgever heeft de keus tusschen twee methodes. Hij kan, — zooals in het ontwerp van de HH. Pouillet en consorten wordt voorgesteld, — althans binnen de perken van de bevoegdheid der rechtbank, aan den voorzitter van de rechtbank het recht verleen om, onder voorbehoud van een verzet over welke waarde voornoemde magistraat zelf beslist, al de «daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering en andere» te gelasten en hem aldus met een vrije en bijna onbeperkte bevoegdheid bekleeden.

Hij kan eveneens, volgens de traditie van onze wetten, in de lessen van de ondervinding en van de rechterlijke praktijk, de gevallen en de maatregelen opsporen tot dewelke de bevoegdheid van den voorzitter dient uitgebreid en ze in een beperkende opsomming bepalen.

Van die beide methodes aarzelde het Bestendig Comité niet de eerste te veroordeelen. Het herinnerde zich het voorschrift van Machiavel, dat aan hem die een stad inricht en er de wet maakt, den raad geeft in overweging te nemen dat de menschen niet goed zijn en dat het hun ten kwade komt met een te uitgebreid gezag bekleed te zijn. Hoe geleerd ook de menschen zijn, hoe groot ook hun wijsheid en hun bezadigdheid, het kan voldoende zijn hun een beperkte macht te verleen om, door een spleet in het karakter, de aan de menschelijke natuur eigen gebreken te voorschijn te zien komen.

Onze wetten hebben die waarheden nooit miskend en uit onze instellingen blijkt dat de Belg, achterdochtig jegens het gezag, niet veel voelt voor een onbeperkte of niet nauwkeurig bepaalde macht. Bij artikel 78 der Grondwet, worden de bevoegdheden van den Koning beperkt tot degene die hem uitdrukkelijk door de Grondwet en de wetten worden toegekend en geen akte van de uitvoerende macht is geldig tenzij zij berust op een wet die haar daartoe machtiging verleent. De zoo uitgebreide bevoegdheid van den onderzoeksrechter geldt slechts binnen de door de wetteksten bepaalde perken en al de hervormingen van de rechtsvordering in strafzaken strekken er alleen toe om die bevoegdheid in te krimpen en ze binnen meer bepaalde perken te begrenzen. En toen onlangs, onder den invloed van een dreigende ramp, de zoogenaamde volmachtwet van 16 Juli 1926 de Regeering gelastte door buitengewone maatregelen 's Lands financieel herstel te bevorderen, werd er voor gezorgd een beperkende opsomming te geven van de nieuwe bevoegdheden die aan de uitvoerende macht werden verleend.

Zoodat de openbare mening, hoe groot haar vertrouwen in den magistraat ook moge wezen, toch zou vreezen dat op zekeren dag, door ongelukkige omstandigheden, de bevoegdheid van den voorzitter der rechtbank, die thans met zooveel wijsheid en voorzichtigheid wordt uitgeoefend, in handen zou kunnen vallen van personen die er een minder schrandere gebruik zouden van maken.

Daarom heeft het Bestendig Comité de door het

ontwerp van de heeren Poulet en consorten verkozen methode van de hand gewezen en, in artikel 11, een beperkende opsomming gegeven van de nieuwe bevoegdheden die het voorstel aan de voorzitters te verleenen: geen enkele bevoegdheid onder de gene die, zoowel in Frankrijk als in België, door een meer dan honderdjarige rechtspraak nuttig zijn gebleken, heeft het ten andere daarbij uitgesloten. Zeker, het is mogelijk dat een of andere onderstelling door het Bestendig Comité niet werd voorzien, maar het is niet wenschelijk dat, om een louter theoretische of op gissingen gegronde leemte aan te vullen, een soort nieuw pretoriaans recht in het leven wordt geroepen en aan de twistziekte van de pleiters een onbeperkt proefveld wordt geopend.

Het ware ijdél te meenen dat men, met het ontwerp Poulet, de vrije macht van den voorzitter zou hebben ingetoomd of beperkt door de bepaling dat die, op grond van dat ontwerp door hem gelaste maatregelen «geen nadeel mogen toebrengen aan de rechten eener niet opgeroepen partij».

Dit schijnt eene wel niet gelukkige formule te zijn. Men ziet vooreerst niet goed in, waarom de rechten van de niet opgeroepen partij eerbiedwaardiger zouden zijn dan die van de opgeroepen partij en men kan zich afvragen of laatstbedoelde rechten onbeschermd blijven en of de voorzitter gemachtigd is ze te schenden.

Maar, wat er ook van zij, de dijk dien men tegen de willekeur van den voorzitter wil opwerpen, is louter vormelijk en de eerbied voor de rechten van de niet opgeroepen partij verbergt ternauwernood onder een verleidelijk sophisme, een absolutisme zonder breidel en tegengewicht.

De «rechten van de niet opgeroepen partij», zooals overigens de rechten van de opgeroepen partij, zijn nooit absolute rechten. In ons rechtsstelsel zijn de individuele rechten allen door de wet zelf beperkt; zij gelden slechts en worden alleen uitgeoefend binnen de bij de wet bepaalde grenzen. Dat men aan den voorzitter van de rechtbank het recht verleene om alle nuttige maatregelen te nemen en te gelasten, en meteen worden de individuele rechten beperkt binnen de maat van de bevelschriften die de voorzitter nuttig zal achten krachtens de wet te verleenen. Met andere woorden, mits zij regelmatig wezen naar den vorm, zullen die bevelschriften nooit inbreuk maken op een recht, aangezien zij, krachtens de wet zelf voorzien, als eerste wettelijk gevolg zouden hebben de uitvoering te beperken van de rechten waarmede zij in verband zouden komen.

Het ontwerp van de heeren Poulet en consorten stelt slechts eene enkele beperking aan de volstrekte macht van den voorzitter en dat is; het recht van de benadeelde partij om aan den magistraat zelf die het bevelschrift verleend heeft te vragen dat hij het zou intrekken of herzien. Het is stellig een waarborg die zijn belang heeft, maar waarvan de waarde niet dient overschat. Die waarde zal verschillen volgens de wijsheid, de bezadigdheid, de gelijkmoedigheid van den magistraat, volgens het gemak waarmede hij de neigingen van zijn eigenlieide onderdrukkend, de vergissing van een eerste bevelschrift in het openbaar zal kunnen erkennen. Boven dien waarborg, zal men steeds diengene verkiezen die verstrekt wordt door de perken die de wet zelf aan zulke uitgebreide bevoegdheden stelt.

Kortom, de bevoegdheid die het ontwerp aan den voorzitter wil verleenen om op verzoek alle «daden van beheer, van onderzoek, van uitvoering en andere» te gelasten, verre van op een vooruitgang te wijzen in de evolutie van de burgerlijke rechtsvordering, strekt niet meer of niet minder dan tot het afschaffen van het meerendeel van de waarborgen die, in den loop der tijden, langzamerhand werden ingevoerd om de rechten der pleiters te vrijwaren.

Immers, de vorderingen zoowel in zake privaatrechtelijke als in zake Staatsrechtelijke instellingen strekken steeds naar dit doel: de willekeur van de menschen door de macht van de wet te vervangen. De vorderingen in zake burgerlijke rechtsvordering in het bijzonder strekken naar het huldigen van het recht van den burger om door de middelen van het gerecht slechts gedwongen te worden in de bij de wet voorziene gevallen en na in zijne verdedigingsmiddelen te zijn gehoord.

Door een verrassende terugwerking, zou de voorgestelde hervorming de burgerlijke rechtsvordering verschillen de eeuwen doen achteruitgaan door, boven de macht van de wet, de willekeur van den rechter te verkiezen en door den voorzitter der rechtbanken het recht te geven den rechtsonderhoorige aan dwangmaatregelen te onderwerpen, zonder dat hij zich kon verdedigen.

* * *

In verband met de vergunning die het ontwerp van het Bestendig Comité aan de bevoegdheid van de voorzitters geeft, is het noodig een nieuwen titel in het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering in te voegen, onder de benaming: «Bevelschriften op verzoek» en er na artikel 906 een reeks nieuwe artikelen in op te nemen.

Zooals hierboven gezegd, doen de voorzitters thans uitspraak, zonder tegenspraak en op eenvoudig verzoekschrift van de betrokken partij, in de bij de wet aangeduide gevallen en krachtens in het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en in de bijzondere wetten verspreide bepalingen. Dit vormt een eerste reeks bevelschriften waarmede het ontwerp zich niet uitdrukkelijk hoeft bezig te houden en die, onder meer andere, het verlot tot beslag bevat. Het ontwerp van het Bestendig Comité heeft er drie nieuwe reeksen aan toegevoegd.

Bij artikel 906/2 wordt vooreerst een uiterst belangrijke reeks voorzien: immers aan den voorzitter van de rechtbank, rechter in kort geding, rechtsprekende zoowel volgens de artikelen 11 en 12bis der wet op de bevoegdheid als krachtens de meer uitgebreide bevoegdheid welke artikel één van het ontwerp van het Bestendig Comité voorstelt hem te verleenen, wordt toelating verleend om op eenvoudig verzoekschrift uitspraak te doen «als de aangevraagde maatregel zoo dringend of van zulken aard is, dat een bevelschrift in kort geding bezwaarlijk kan worden verleend».

De rechtspleging in kort geding, hoe doelmatig ook in menig opzicht, mist soms haar doel. Aangezien die rechtspleging op tegenspraak geschiedt, is de tegenpartij steeds bekend met den maatregel

dien men voornemens is tegen haar te nemen en het komt voor dat door de dagvaarding in kort geding de aandacht van bedoelde partij wordt gewekt, met het gevolg dat de gelaste maatregel nutteloos wordt of zijn doelmatigheid althans in gevaar wordt gebracht: de houder van een in beslag te nemen voorwerp kan dit doen verdwijnen, de bewaarder van de plaatsen van het geschil kan er een ander uitzicht aan geven.

Het gevaar van die ongewone rechtspleging, welker gebruik alleen door uitzonderingsomstandigheden te wettigen is, wordt verminderd door de rechtspleging van het verzet, waarvan verder sprake zal zijn.

Een enkel soort maatregel wordt bij lid 2 van artikel 906/2 uitgezonderd: namelijk de maatregelen die voor doel hebben mededeeling van papieren of bescheiden van allen aard te bekomen. Het leek gevaarlijk dergelijke maatregelen te laten bevelen, die een onherstelbaar nadeel kunnen veroorzaken, zonder dat de tegenpartij eerst gehoord werd. Het zou voor een weinig kieschen pleiter al te gemakkelijk zijn om, op een onjuiste of onvolledige uiteenzetting, mededeeling te bekomen van een stuk dat tot bewijs moet strekken tegen de tegenpartij, en aldus een grondregel van onze rechtspleging te schenden, volgens welken «nemo tenetur odere contra se».

Een derde reeks bevelschriften op verzoek wordt bij artikel 906/3 voorzien, ten einde aan de voorzitters in de hoven en rechtbanken en desgevallend, aan de vrederechters toe te laten op verzoekschrift, sommige aanstellingen te doen die thans alleen door het Hof of de rechtbank mogen gedaan worden en waartoe de uitspraak van een behoorlijk gelicht en betekend vonnis, vereischt is.

Een vierde reeks bij artikel 906/4 ingestelde bevelschriften, maakt de voorzitters van de rechtbanken van eersten aanleg bevoegd om voorloopige maatregelen te gelasten en vergunningen te verleenen in gevallen waarvoor thans vereischt is een op een gelicht en betekend vonnis te beëindigen geding op tegenspraak in te stellen.

Die bevelschriften worden verleend «zonder nadeel aan de zaak ten principale» met dien verstande dat niets gewijzigd wordt aan de bevoegdheid die de gewone rechter hebben zou om ter zelfder zake uitspraak te doen, indien het de partijen behaagde hun eisch door middel van dagvaarding bij hem aan te brengen. De beschikkingen van den gewonen rechter zouden in dit geval gewezen worden, zonder inachtneming van de bevelschriften van den voorzitter.

Bij artikel 906/6 wordt een maatregel, die krachtens artikel 25 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, reeds voor de vennootschappen bij wijze van eenvoudige geldschieting geldt, tot al de handelsondernemingen uitgebreid. Dat artikel 25 moet dus ingetrokken worden.

* * *

De rechtspleging van de bevelschriften op verzoek, zooals het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering haar maakte, heeft dat gebrek dat zij niet op tegenspraak is en dat zij den rechter bloot stelt aan vergissing, wanneer de verzoekindieners, door een tendentieuze uiteenzetting, diens godetrouw heeft weten te verschalken. Daarom heeft het ontwerp van het Bestendig Comité, hierin de wenken volgend gegeven door het ontwerp van de heeren Poulet en consorten, een beroep ingesteld tegen die bevelschriften tot welke reeks zij ook behoren, met uitzondering echter voor degene, waarvoor de wet uitdrukkelijk alle rechtsmiddelen heeft afgewezen (wet van 15 Augustus 1854, art. 7, 38, 40, 83; wet van 16 Mei 1900, art. 5; wet van 25 Augustus 1891, art. 8, enz.) of in het bijzonder een rechtsmiddel heeft voorzien.

Verzet staat open voor ieder belanghebbende en het geschiedt bij wijze van kort geding voor den rechter die het bevelschrift verleend heeft. Op dit geding op tegenspraak kan hooger genoemde rechter zijn bevelschrift intrekken of het herzien. Is die magistraat de vrederechter, zoals het onder meer voorkomt in zake forain-beslag en pandbeslag, dan wordt de zaak bij dagvaarding bij hem aanhangig gemaakt.

Het verzet moet gedaan worden binnen den bij het derde lid van artikel 906/7 voorziene termijn. Deze kan echter verlengd worden in geval een nieuw stuk ontdekt wordt dat den rechtstoestand, op grond waarvan het bevelschrift werd verleend, volkomen wijzigt: dit geldt b.v. voor het bevelschrift van inbezitting van een algemeenen legataris; het moet kunnen ingetrokken worden in geval van ontdekking van een later opgemaakt testament waarbij het algemeen legaat herroepen wordt.

De aldus op verzet verleende bevelschriften zijn niet vatbaar voor hooger beroep. Terwijl zij tegenwoordig voor geen beroep vatbaar zijn, zullen de bevelschriften op verzoek voortaan vatbaar zijn voor verzet; het kwam overbodig voor achtereen-volgens twee rechtsmiddelen te laten aanwenden. Het spreekt echter van zelf dat dit niet het geval is voor de bij artikel 906/2 voorziene bevelschriften in kort geding.

Het in dit geval op verzet verleend bevelschrift op tegenspraak blijft vatbaar voor de gewone rechtsmiddelen, daar in dit opzicht niets nieuws wordt voorgesteld.

W E T S O N T W E R P

Albert, Koning der Belgen,
Aan allen, tegenwoordigen en toekomstigen, Heil.
Op voorstel van Onzen Minister van Justitie,
Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Onze Minister van Justitie is gelast, in Onzen naam, bij de Wetgevende Kamers, het wetsontwerp aan te bieden waarvan de inhoud volgt:

Eerste artikel.

Onderstaande bepalingen worden in de wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid in burgerlijke zaken ingevoegd:

Art. 11bis. — In de spoedeisende gevallen die voorzien zijn onder het 2 van het vorig artikel, doet de voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg, in kort geding en zonder nadeel aan de zaak ten principale, uitspraak op elke aanvraag:

1° Tot benoeming van sequesters van roerende zaken die bij een schuldenaar in beslag zijn genomen, of van goederen waarvan de eigendom of het

bezit het voorwerp uitmaakt van een bestaand of een verwacht geschil;

2° Tot onderzoek door deskundigen ter fine van plaatsbeschrijving, vaststelling van schade, opsporing der oorzaken en schatting van die schade met het oog op een bestaand of een verwacht geschil;

3° Tot het hooren van getuigen over feiten in verband met een hangend geding, als de getuigenis bezwaarlijk op de gewone wijze kan afgenomen worden. Binnen de bij het bevelschrift voorziene termijnen wordt aan de getuigen vooraf kennis gegeven van de feiten en wordt de tegenpartij aange-maand aanwezig te zijn bij het verhoor dat gehouden wordt op de bij de artikelen 262 en 267 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde wijze.

De getuigen worden door den voorzitter of door den door hem aangestelden rechter met gesloten deuren gehoord.

Art. 12ter. — In de spoedeisende gevallen die voorzien zijn bij het vorig artikel, doet de voorzitter van de rechtbank van koophandel in kort geding en zonder nadeel aan de zaak ten principale, uitspraak op elke aanvraag:

1° Tot benoeming van sequesters van roerende zaken die bij een schuldenaar in beslag zijn genomen, of van goederen waarvan de eigendom of het bezit het voorwerp uitmaakt van een bestaand of een verwacht geschil;

2° Tot onderzoek door deskundigen ter fine van plaatsbeschrijving, vaststelling van schade, opsporing der oorzaken en schatting van die schade, met het oog op een bestaand of verwacht geschil;

3° Tot het hooren van getuigen over feiten in verband met een hangend geding, als de getuigenis bezwaarlijk op de gewone wijze kan afgenomen worden. Binnen de bij het bevelschrift voorziene termijnen wordt aan de getuigen vooraf kennis gegeven van de feiten en wordt de tegenpartij aange-maand aanwezig te zijn bij het verhoor dat gehouden wordt op de bij de artikelen 262 tot 267 van het Wetboek van burgerlijke rechtvordering bepaalde wijze.

De getuigen worden door den voorzitter of door den door hem aangestelden rechter met gesloten deuren gehoord.

Art. 2.

De volgende bepalingen worden in het Wetboek van burgerlijke rechtvordering ingevoegd als titel XIII van Boek I, van Deel II, onder den titel: «De bevelschriften op verzoek».

Art. 906/2. — In de gevallen die bij de artikelen 11, 11bis, 12bis en 12ter der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid in burgerlijke zaken zijn voorzien, doen de voorzitters van de rechtbanken van eersten aanleg en van koophandel uitspraak op verzoek, als de aangevraagde maatregel zoo dringend of van zulken aard is, dat een bevelschrift in kort geding bezwaarlijk kan worden verleend.

Zoo kunnen zij geen enkelen maatregel gelasten die ten doel heeft geschriften of bescheiden, buiten de titels aan toonder, op te zoeken of ter bewaring te geven in handen van derden.

De bevelschriften duiden de personen aan, aan wie zij door een aangestelden deurwaarder zullen betekend worden. Zij moeten worden ten uitvoer gelegd binnen drie maanden na hun datum, op straffe als niet bestaande beschouwd te worden.

Art. 906/3. — De voorzitters van de hoven en rechtbanken en, volgens de gevallen, de vrederechters stellen, op verzoek, alle rechters, notarissen, deurwaarders, deskundigen, tolken, sequesters en wisselagenten aan, die een beslissing van hun jurisdictie verzuimd heeft aan te duiden. Zij voorzien in de vervanging van hen die, nadat zij werden aangesteld, verhinderd of overleden zijn.

Art. 906/4. — De voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg, rechtsprekende op verzoek en zonder nadeel aan de zaak ten principale:

1° Verleent machtiging tot den verkoop van de achtergelaten of verlaten roerende zaken, wanneer is gebleken dat zij een geringe waarde hebben;

2° Verleent machtiging tot den verkoop, overeenkomstig artikel 617 van het Wetboek van burger-

lijke rechtsvordering, van de in een andere plaats in beslag genomen goederen;

3° Duidt voor de onverdeelde goederen een voorloopigen bewindvoerder aan die, gedurende den door het bevelschrift bepaalde termijn, belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur, die spoed eischen;

4° Duidt voor de burgerlijke vereenigingen en de burgerlijke maatschappijen, in geval van overlijden, wettelijke onbevoegdheden of verhindering van den beheerder, en indien door de statuten daarin niet behoorlijk is voorzien, een voorloopigen bewindvoerder aan, die belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur, die spoed eischen;

5° Gelast, in spoedeisende gevallen, alle noodige maatregelen tot bewaring van de rechten van die daarin niet kunnen voorzien.

Art. 906/5. — De voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg verstrekt attesten, waaruit het bestaan en de wettelijkheid naar den vorm blijken van de akten der magistraten of der ministerieele ambtenaren van zijn rechtsgebied.

Art. 906/6. — De voorzitter van de rechtbank van koophandel, rechtsprekende op verzoek, duidt in geval van overlijden, wettelijke onbevoegdheid of verhindering van den zaakvoerder eener handelsonderneming, indien daarin niet behoorlijk werd voorzien, een voorloopigen bewindvoerder aan, die gedurende den bij het bevelschrift bepaalde termijn, die niet langer dan één maand mag duren, belast is met de handelingen van dagelijksch bestuur, die spoed eischen.

Art. 906/7. — Bij gebreke aan uitdrukkelijke en strijdige bepalingen der wet, kunnen de bevelschriften op verzoek door de magistraten die ze hebben verleend, ingetrokken of herzien worden op verzet van elken betrokkenen, vóór hen door het middel van het kort geding, of, vóór den vrederechter, bij dagvaarding aangebracht.

Zij zijn voor geen ander hooger beroep vatbaar. Het verzet is slechts ontvankelijk binnen tien dagen te rekenen van de handeling waaruit noodzakelijk blijkt dat de in verzet gaande partij kennis had van de tenuitvoerlegging van het bevelschrift.

Nochtans, indien na het bevelschrift zulk een stuk aan het licht komt dat, was het gekend geweest, het bevelschrift niet zou zijn verleend, gaat de termijn van tien dagen eerst in op den dag waarop de verzettende partij van deze ontdekking kennis had.

De bevelschriften op verzoek zijn uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle beroep en zonder borg, indien de rechter niet heeft gelast dat een borg moet worden gesteld.

In gevallen van volstrekte noodzakelijkheid kan de rechter de tenuitvoerlegging van zijn bevelschrift gelasten op de minuut en vóór het is geregistreerd.

Art. 906/8. — Van de bevelschriften, waarbij uitspraak wordt gedaan over het verzet tegen een bevelschrift op verzoek, kan slechts in beroep worden gegaan wanneer het bevelschrift op verzoek verleend werd krachtens artikel 906/2.

Art. 906/9. — De vordering tot intrekking van een bevelschrift en de vordering tot opheffing van den voorgeschreven maatregel kunnen niet samengaan.

De eischer tot opheffing kan geen vordering tot intrekking meer instellen.

De verantwoordings van den gelasten maatregel berust in elk geval bij hem die den maatregel gevorderd heeft.

Art. 3.

Deze wet is toepasselijk op de reeds aangevangen gedingen.

Art. 4.

Artikel 25 der samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, bij de wet van 30 October 1919 gewijzigd, is opgeheven.

Gegeven te Brussel, den 22 Januari 1934.
Van 's Konings wege:
De Minister van Justitie,
P.-E. JANSON.

De Vlijt, C. Van Gerven) Nationalestr., 46, Antwerpen

VLAAMSche RECHTSKUNDIGE BIBLIOTHEEK

UITGEGEVEN door het RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Het is de plicht van alle Vlaamsche juristen zich deze uitgaven aan te schaffen.

REEDS VERSCHENEN:

Mr. R. VICTOR:	Het Belang van de Nederlandsche Wetenschap voor de Algemeene Rechtstheorie.
Mr. R. VANDEPUTTE:	Het begrip van het Politiek Misdrijf in het Belgisch Recht.
Mr. F. WITTEMANS:	Wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden.
Mr. R. VAN LENNEP:	De Werklozenverzekering in België: inleidende beschouwingen.
VICTOR LEEMANS:	Carl Schmitt-Bijdrage tot de sociologie van Staat en Politiek.
Mr. JOZEF DE WEERDT:	Samensmelting van Naamlooze Vennootschappen.

VERSCIJNEN BINNEN KORT:

Mr. DE COSTER:	De inrichting van een Raad van State in België.
Mr. G. DEBRA:	De grove belediging als grond van echtscheiding in de Belgische Rechtspraak.